

DE KALLADE HONOM
BABA DUNIYARY
”LANDSFADER”

Missionären och bergslagssonen
Ruben Bergströms
pionjärverksamhet i norra Kamerun
1930-1965

De kallade
honom
Baba Duniyary
”Landsfader”

Gösta Wiklander

© Sjundedags Adventistsamfundet, Stockholm, 2006

Sättning: *Susan Bolling*, SDA media
Omslag: *Susan Bolling*, SDA media
Omslagsbild: *Arkiv: Ruben Bergström*
Tryck: *Intellekta DocuSys, Stockholm, 2006*

ISBN 91-7256-235-8

RUBEN HERMAN BERGSTRÖM
1899-1981

INNEHÅLL

Författarens förord	10
Inledning	13
Kallelsen och resan	16
Första resan till Tchad	23
I VILDMARKEN MED EN TRASIG BIL	25
Kameruns historia och något om norra Kameruns land och folk	30
Inget färdigt hus väntade	32
<i>Arbetet påbörjas</i>	
BERGSTRÖM MÖTER SIN BLIVANDE TROTJÄNARE	34
EN OBJUDEN NATTLIG GÄST	36
Evangeliskt arbete börjar	38
INBJUDAN TILL DEN FÖRSTA GUDSTJÄNSTEN	40
Hungersnöd i Dogbaområdet	42
Bergström ser sig omkring och väntar på myndigheternas tillstånd	44
BERGSTRÖMS BIL VÄCKER UPPMÄRKSAMHET	46
Den svarta panterns död	48
Bergström köper en häst	51
<i>Problem under regntiden</i>	
Språkstudier och översättningsarbete	54
Möte med Mofufolkets hövding Madadadaka	58
En skola upprättas i Dogba	62
FÖRRYMDA SLAVAR OCH HÖVDINGENS SON	63
SVÅRA TIDER — NYA METODER	65
NYA MISSIONÄRER OCH ALLTFLER ELEVER	66
INFÖDDA EVANGELISTER	67

Ett skriftspråk kommer till	69
<i>De infödda får större ansvar</i>	
NY TEKNIK BÖRJAR ANVÄNDAS	72
EVANGELIET TILL MATAKAMFOLKET	72
Kunskapen om Gud	75
<i>Bland Dogbabergens folk</i>	
Mikiri- och Cherifolket	81
<i>Bevis på evangeliets kraft</i>	
Händelser och människor	88
<i>En epidemi bryter ut</i>	
ENSKILDA PERSONER FÖRFÖLJS FÖR SIN TRO	89
Apan Vandu och strutsen Dao	91
<i>Något om Kameruns djurliv</i>	
BERGSTRÖM ANGRIPS AV HYENOR	94
Missionsledare besöker Dogba och gör en resa till Tchad	97
Bergström rider till Dovangarfolkets hövding	100
Till häst i Tchad	103
<i>Ruben får ett oroande brev från sin hustru Hanna</i>	
OROANDE MEDDELANDE FRÅN HANNA	106
I Afrika under andra världskriget	109
HANNA BLIR SVÅRT SJUK	112
MIRAKLET VID GODOLAFLODEN	114
EN BRÅDSKANDE RESA TILL JOS I NIGERIA	115
Klimatombyte i Sydafrika	117
ANGRIPNA AV ELEFANTER	121
BERGSTRÖM MÖTER EN GAMMAL VÄN	124
I JOHANNESBURG OCH DURBAN	126
Efter Sydafrikaresan	131
Med flyg och lastbil genom Sahara	134
RESANS UTGÅNGSPUNKT	136

”Här i Sahara är vi alla bröder”	141
<i>Med jeep och släpvagn genom Sahara</i>	
I NÖD – MEN HJÄLP FRÅN OVÄNTAT HÅLL	144
FILMEXPEDITIONEN KOMMER TILL JENGRE SJUKHUS I NIGERIA	146
Bergström tilldelas en fransk förtjänstmedalj	149
HANNA BERGSTRÖMS DÖD	152
Bland Matakamfolket i Koza	155
ETT OFFER MOT DÖDEN	158
Ensam i Sverige	164
TILLBAKA TILL AFRIKA	166
BERGSTRÖMS HUSTRU ELISABETH SKRIVER BREV FRÅN KOZA	167
En ovanlig sida av missionen	169
OLIKA KOST BLAND OLIKA STAMMAR	169
RATIONELLT TRÄDGÅRDSBRUK	170
IAKTTAGELSERNA BEKRÄFTAS AV VETENSKAPEN	171
ÖVERNATURLIG HJÄLP	172
Sjukhus byggs i Koza	173
En kyrka byggs i Koza och folket	
hör en orgel för första gången	178
Kamerun blir självständigt	183
Den muslimske sanningssökaren Malum Tokor	185
Ett bröllop och ett jubileum i Dogba	189
Den sista perioden	193
BERGSTRÖM TAR FARVÄL AV KAMERUN	195
Sista besöket i Kamerun	199
En Guds kämpe går till vila	212
BERGSTRÖM INTERVJUAD OCH OMSKRIVEN	214
FOTNOTER	217
FOLKSTAMMAR I NORRA KAMERUN	218
STATISTISKA UPPGIFTER OM ADVENTISTSAMFUNDET I KAMERUN	219

FÖRORD

Många böcker har skrivits om den kristna missionen och missionärens insatser i olika delar av världen. Vi beundrar deras uppoffrande tjänst och strapatsrika erfarenheter i främmande länder. Många av missionsinsatserna har skett med livet som insats. Missionärens uppgift var att förverkliga Jesu uppdrag: *”Mig är given all makt i himlen och på jorden. Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar och döpa dem i Faderns och Sonens och den heliga Andens namn och lär dem att hålla alla de bud jag har gett er. Och jag är med er alla dagar till tidens slut.”* (Matt. 28:19-20)

RUBEN HERMAN BERGSTRÖM, bördig från Bergslagen i Sverige, kallades av Adventistsamfundet till pionjärtjänst i norra Kamerun 1930. Vid flera tillfällen mötte jag honom personligen, lyssnade till hans berättelser om natur, människor och kultur i främmande land, och hans kamp mot de vilda djuren. Han ägde ett aldrig sinande mod och entusiasm att nå de vilda stammarna med det kristna budskapet. Bergström gav 35 år av sitt liv till människorna i norra Kamerun. Jag känner en speciell gemenskap med Ruben Bergström. Vi är nämligen båda födda i Nyhyttans by, där jag föddes 24 år efter honom, bara ett par hundra meter från hans födelseplats. Min far och mor mötte Ruben Bergströms föräldrar varje vecka under min fars studietid på missionskolan 1920-1923.

Källorna till berättelsen om Ruben Bergströms liv och verk, har hämtats från hans efterlämnade noteringar. Utöver hans anteckningar och maskinskrivna berättelser, har personliga brev, klipp från dagspress, tidskrifter och personliga vittnesmål använts. Vissa uppgifter har tagits från en avhandling om Adventistsamfundets verksamhet i Kamerun, där Bergströms arbete beskrivs. Det är en licenciatavhandling från Kameruns Universitet i Yaoundé med titeln: *”Un parametre de l’Histoire du Cameroun: La mission Adventiste (1926-1949)”*, skri-

ven av Eyezoó Salvador. Den är publicerad i september 1985.

När man fördjupar sig i Bergströms hängivna pionjärinsats i Kamerun fylls man av en djup beundran och aktning. Han var en kraftfull person, som ägde en stark vision för vad som behövde utföras i ett område, långt ifrån den västerländska kristna kulturen. Omgiven av fientliga stammar, och många gånger med stor fara för sitt liv, genomförde han systematiskt och kraftfullt sitt arbete och gjorde det med kärlek, mod, iver och omsorg.

Det är få missionärer som förärats ett lands hedersmedalj för sina insatser. På rekommendation av den lokala regeringen och dess tjänstemän i Kamerun, beslöt regeringen i Paris att tilldela Bergström den franska förtjänstmedaljen och utmärkelsen *”Chevalier Del’Ordre de l’Etoile Noire”*. Den tilldelades Bergström 1954 för en storartad kulturgärning i Kamerun.

Göteborg 2006
Gösta Wiklander

1

Inledning

Drivna av Jesu ord i missionsbefallningen reste missionärerna till främmande länder. De lämnade sitt fosterland, sina nära och kära för ett liv i avlägsna delar av världen. De var ofta medvetna om farorna och risken att kanske aldrig kunna återvända. Detta var en erfarenhet som Bergström fick uppleva redan innan han kom till Afrika. Under sina förberedande studier i franska språket i Paris 1930 avled hans far hastigt och under vistelsen i Afrika 1944 avled hans mor. På grund av kriget och avsaknaden av post, telegraf och telefon där han befann sig, fick Ruben Bergström budet om sin mors död först ett helt år efter att hon gått bort.

När kallelsen till missionstjänst i Afrika kom till Ruben Bergström och hans då trolovade Hanna Persson, var de givetvis inte obekanta med vad Jesu missionsbefallning innebar för dem själva. Bergström berättar att han ställde sig frågande till kallelsen: Varför just jag? Skulle jag vara lämpligare för denna uppgift än någon annan? Han besvarade aldrig frågorna i skrift, men han verkade inte heller någonsin tveka inför uppgiften.

Hur kan man beskriva Ruben Bergström som person? När det

skrivs om honom i samfundets tidningar, tecknas i allmänhet ingen personlig bild av honom. Det är hans arbete och uppgift som missionär, förkunnare och de framgångar han upplevt i sitt arbete, som står i fokus. Samfundets internationella ungdomstidning *Youth Instructor*, hade 1959 en stort uppslagen artikel om Bergström och hans verksamhet i Kamerun. Författare var Gösta Berglund, redaktör och pastor i Stockholm. Berglund gör i artikeln ett försök att beskriva Bergströms person och personlighet med följande ord:

”Pastor Bergström är en reslig man av svensk bondesläkt. Hans hud är brun som kommer från många år under tropisk sol. Det är något oemotståndligt och okonventionellt med honom. Hans ögon är milda, men brinnande, med ett stänk av humor. Men ögonen är även fasta och genomträngande. Det är lätt att föreställa sig hur de hedniska människorna försökte undkomma hans genomträngande blick”.

BERÄTTELSEN OM RUBEN BERGSTRÖM och hans arbete i Kamerun är spännande, gripande och beundransvärd. Den skildrar en kraftfull person, brinnande av kärlek till Gud och människor, empati för de lidande, orädd, driftig och kunnig i många olika praktiska yrken, skicklig pedagog, kunnig i sjukvård, bilmekaniker, pastor, själasörjare och bibelöversättare. Han skapade och utvecklade skriftspråket för flera av folkstammarna. Han var dessutom en skicklig administratör. Utöver detta kunde han hantera vapen, för att försvara sitt och andras liv mot vilda djur. Ruben Bergström vigde sitt liv för Afrika och människorna i norra Kamerun. Där var han den förste vite mannen de någonsin sett. I de områden där han verkade fanns ett femtiotal olika vilda och fientliga folkstammar. Han älskade dessa människor som var bosatta på bergen och i dalarna. Han blev älskad tillbaka. Av de infödda blev han kallad *”Baba Duniyary”*, som betyder *”Landsfader”*.

Han var en ödmjuk man. I hans efterlämnade noteringar av livet och arbetet i Kamerun framhäver han aldrig sig själv och sina insatser. Ständigt hänvisar han till Jesu missionsbefallning och till missionens stora mål. När hans sista period i Afrika utlöpte 1965 och flyg-

planet lyfte från flygplatsen i *Maroua*, beskrev han sin känsla med följande ord:

”När jag såg tillbaka på tiden som gått, var det med stor tacksamhet till Frälsaren Jesus Kristus, som gav mig uppdraget att resa ut och förkunna evangelium till de avgudadyrkande folken, som var bundna av hedniska seder och bruk. I all min ofullkomlighet har han uppehållit och välsignat mig i arbetet. En stor förändring hade skett hos de människor som mottagit budskapet och nu dyrkar de den sanne Guden. Därför skall all ära och pris tillkomma honom, missionens store Ledare, som enligt sitt löfte uppehållit och beskyddat mig under alla faror.

När planet lämnade Maroua flygplats, kastade solen sina sista strålar över nejden. Bara några minuter senare syntes på långt avstånd till höger missionsstationen i Dogba. I väster syntes bergsformationerna och dalarna, där evangeliets budskap först började skingra det hedniska mörkret. De som hade tagit emot budskapet fann glädje och hopp i livet och en lysande framtid i Guds eviga rike.”

EFTER MÅNGA ÅRS ARBETE i Kamerun intervjuades Bergström av *Svenska Journalens* redaktör, bokförläggaren Harry Lindqvist i Stockholm. Sin artikel om Bergström avslutade han med följande ord: ”Jag känner mig efter ett samtal med denne missionsman som om jag mött den stora, stora kärleken i detta ords djupaste och vackraste betydelse.”

Personligen mötte författaren Ruben Bergström många gånger vid hans besök i Sverige och fick även förtroendet att viga honom till hans sista vila. Han var en ödmjuk och storslagen människa med ett brinnande patos för människors räddning och spridandet av Jesu Kristi evangelium. Jag är övertygad om att när världens missionshistoria en gång skall skrivas, kommer inte Ruben Herman Bergströms namn att vara glömt.